

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН
ТА ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Василь ЧЕРНЯВСЬКИЙ

2024 р.

ПРОГРАМА
УСНОЇ СПІВБЕСІДИ
З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

<i>Ступінь вищої</i>	<i>Бакалавр</i>
<i>Галузь знань</i>	<i>27 Транспорт</i>
<i>Спеціальність</i>	<i>271 Морський та внутрішній водний транспорт</i>
<i>Спеціалізація</i>	<i>271.01 Навігація і управління морськими суднами</i>
	<i>271.02 Управління судновими технічними системами і комплексами</i>
	<i>271.03 Експлуатація суднового електрообладнання і засобів автоматики</i>

Херсон – 2024

Розробники програми індивідуальної усної співбесіди з історії України: кандидат історичних наук, доцент Олена БЕЗЛУЦЬКА; кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки ХДМА Вікторія ДОБРОВОЛЬСЬКА.

Програму розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки ХДМА.

Протокол № 11 від 25.04.2024 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Вимоги до сформованості знань, умінь і навичок.....	5
Перелік тем, що виносяться на співбесіду.....	6
Критерії оцінювання відповідей під час індивідуальної усної співбесіди.....	15
Список рекомендованої літератури.....	18

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування у вигляді індивідуальної усної співбесіди з історії України розроблено відповідно до чинної Програми з історії України для 5-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання з урахуванням Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з історії України, здобутих на основі повної загальної середньої освіти (затвердженої наказом МОН України від 26.06.2018 № 696).

Індивідуальна усна співбесіда проводиться для перевірки знань, умінь, навичок та інших компетентностей з історії України в абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеню вищої освіти «бакалавр» на основі повної загальної середньої освіти та за якою вступник має право проходити конкурсний відбір відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році у Херсонській державній морській академії.

Метою проведення співбесіди є виявлення рівня сформованості історичної компетентності абітурієнтів; визначення умінь орієнтуватися в історичному часі та просторі й знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства та культури, визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ; уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

Програма передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність – уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах;

просторова компетентність – уміння орієнтуватись в історичному просторі та знаходити взаємозалежності;

інформаційна компетентність – уміння працювати з інформацією, інтерпретувати зміст, визначати надійність джерел та критично аналізувати;

логічна компетентність – уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу, ставити питання, шукати відповіді, розуміти множинність трактувань та зіставляти різні інтерпретації;

аксіологічна компетентність – уміння формулювати свою оцінку подіям, відповідно до цінностей, осмислювати зв'язки між історією та сучасністю.

Індивідуальна усна співбесіда дасть змогу виявити як суто історичні теоретичні знання та практичні вміння вступника щодо володіння історією України, так і надати комплексну оцінку індивідуального рівня особистісного розвитку й готовності до комунікативної соціально-психологічної взаємодії в процесі навчання у ЗВО. Оцінку рівня знань, умінь, навичок та компетентностей

вступника здійснює екзаменаційна комісія, яка заносить результати індивідуальної усної співбесіди до екзаменаційної відомості та протоколу співбесіди.

Для проведення вступного випробування з історії України наказом ректора Херсонської державної морської академії створюється комісія, до складу якої входять голова предметної екзаменаційної комісії, екзаменатори.

ВИМОГИ ДО СФОРМОВАНOSTІ ЗНАНЬ, УМІНЬ І НАВИЧОК

Під час індивідуальної усної співбесіди абітурієнти повинні:

Знати:

- ✓ значення ключових понять та термінів;
- ✓ дати основних подій та хронологічні межі періодів;
- ✓ перебіг подій історичного процесу;
- ✓ знакові історичні персоналії;
- ✓ історико-культурні пам'ятки, значимі для українського суспільства.

Вміти:

- ✓ визначати правильність застосування в історичному контексті понять і термінів;
- ✓ застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ;
- ✓ співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події – з явищами, процесами;
- ✓ порівнювати, пояснювати, аналізувати, узагальнювати історичні факти та діяльність історичних осіб, спираючись на здобуті знання;
- ✓ встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки між подіями та процесами, аргументовано, на основі історичних фактів обстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок;
- ✓ критично ставитись до тенденційної інформації.

ПЕРЕЛІК ТЕМ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА СПІВБЕСІДУ

1. Україна в Першій світовій війні.

Факти: позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України в 1914 р. Початок російської адміністрації в Галичині. Перебіг воєнних дій на території України в 1915-1917 рр. Бойовий шлях Легіону Українських січових стрільців.

Дати: Серпень 1914 р. – утворення Головної української ради, формування Легіону Українських січових стрільців, створення Союзу визволення України (СВУ); Травень 1915 р. – створення «Загальної української ради» (ЗУР).

Персоналії: К. Левицький, О. Бобринський.

Поняття та терміни: Союз визволення України, Головна українська рада; Загальна українська рада.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні. Позначати на картосхемі військові події на території України у 1914–1916 рр., бойовий шлях Легіону Українських січових стрільців. Характеризувати політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, процес організаційного оформлення українського руху на західноукраїнських землях, його цілі та напрямки діяльності, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення упродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства. Визначати значення дій Легіону Українських січових стрільців, соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в умовах Першої світової війни.

2. Українська революція початку ХХ ст.

Факти: революційні події в Україні у 1917 – на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали УЦР, погляди самостійників. Політика УЦР в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Війна радянської Росії з Українською Народною Республікою. Проголошення незалежності УНР.

Дати: Березень 1917 р. – утворення Української Центральної Ради; Квітень 1917 р. – Всеукраїнський Національний конгрес; Червень 1917 р. – Перший Універсал Центральної Ради; Липень 1917 р. – Другий Універсал Центральної Ради, збройний виступ самостійників; Листопад

1917 р. – Третій Універсал Центральної Ради, проголошення УНР; Січень 1918 р. – Четвертий Універсал Центральної Ради.

Персоналії: М. Грушевський, М. Міхновський, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.

Поняття та терміни: автономізація, самостійники, універсали ЦР, Генеральний секретаріат, Народний секретаріат, українізація армії, регіональні «республіки».

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв. Характеризувати діяльність державних, громадських та політичних діячів в історії періоду, процес утворення Української Центральної Ради, формування адміністративних та представницьких органів місцевої влади, українських партій, їх програми, процес «українізації» частин російської армії, основні положення I, II, III та IV Універсалів УЦР, риси соціально-економічного становища, повсякденного життя, настроїв населення за часів революції. Описувати перебіг відносин УЦР з Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні – листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР. Визначати причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, оцінювати їх історичне значення, наслідки оприлюднення та вплив корніловського заколоту на події в Україні; місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в умовах революції і громадянської війни.

3. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності (1918 – 1920 рр.).

Факти: Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу. Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Державний переворот та утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий

похід» Армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення ГСРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

Дати: січень (лютий) 1918 р. – Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу; березень 1918 р. – відновлення влади УЦР в умовах окупації; 29 квітня 1918 р. – державний переворот і прихід до влади П. Скоропадського; 14 листопада 1918 р. – утворення Директорії листопад 1918 р. – проголошення ЗУНР 22 січня 1919 р. – Акт злуки листопад 1918–листопад 1921 р. – друга радянсько-українська війна.

Персоналії: П. Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Винниченко, Н. Махно.

Поняття та терміни: гетьманат, Директорія, Українська Галицька армія.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр. Характеризувати внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, більшовиків, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, культурне життя в Україні в умовах окупації та громадянської війни. Визначати причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; розбіжності між членами Директорії щодо її політичного курсу, обставини, що їх спричинили, та наслідки; причини і наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань українців (національно-демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно- та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки). Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в умовах національно-визвольних змагань українців.

4. Українська СРР в умовах нової економічної політики (1921 – 1928 рр.).

Факти: процес входження УСРР до складу СРСР. Голод в південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Початок курсу на індустріалізацію. Політика «коренізації» УСРР. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження в літературі та театрі. Утворення ВУАН. Боротьба з націонал-комунізмом.

Дати: 1921 – 1923 рр. – голод в Україні; 1923 – 1933 рр. – Політика «українізації»; 1925 р. – завершення відбудови промисловості, курс на індустріалізацію; 1927 р. – завершення відбудови сільського господарства, курс на колективізацію; 1928 р. – «Шахтинська справа».

Персоналії: Х. Раковський, Л. Каганович, О. Шумський, М. Скрипник, М. Волобуєв, М. Хвильовий, Л. Курбас, М. Бойчук, О. Довженко.

Поняття та терміни: націонал-комунізм, «Плуг», «Гарт», ВАПЛІТЕ, українізація, автокефальна церква.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі зміни у територіально-адміністративному устрої УСРР в 1921- 1928 рр. Характеризувати основні заходи непу, процес стабілізації економічного і соціального життя в Україні зміст політики більшовиків щодо релігії та церкви в Україні, основні завдання культурно-освітньої роботи, яку проводили більшовики в 1920-х рр., основний зміст політики «українізації», особливості розвитку української культури у даний період. Порівнювати «воєнний комунізм» й неп в УСРР. Визначити результати й наслідки культурно-освітньої роботи більшовики в 1920-х рр., причини та наслідки українізації, її вплив на українську культуру й ментальність населення УСРР, вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в період непу.

5. Радянська модернізація України (1929 – 1938 рр.).

Факти: прояви процесу модернізації в радянській Україні. Зміна соціальної структури суспільства в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Монополізація духовного життя. Згортання українізації.

Дати: 1929 – 1938 рр. – період радянської модернізації в Україні; 1932 – 1933 рр. – Голодомор в Україні; 1934 – перенесення столиці України з Харкова до Києва; 1937 – завершення колективізації в Україні.

Персоналії: О. Стаханов, П. Постишев. С. Косіор, М. Скрипник.

Поняття та терміни: форсована індустріалізація, Стаханівський рух, колективізація, розкуркулення, «закон про п'ять колосків», голодомор, геноцид, репресії, «розстріляне відродження».

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі основні індустріальні об'єкти, побудовані за часів модернізації. Характеризувати сутність та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації в Україні. Причини та наслідки Голодомору. Особливості суспільно-політичного та культурного життя періоду. Визначити причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського

режиму, причинно-наслідкові зв'язки між світовою економічною кризою та економічною політикою СРСР в 1930-ті роки, зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні. Порівнювати політику непу та економічну політику 1930-х років. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в умовах радянської модернізації.

6. Західноукраїнські землі (1921-1938 рр.).

Факти: українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Українські суспільно-політичні рухи, радикалізація політичного життя у 30-х роках.

Дати: 1929 р. – утворення ОУН; 1930 р. – польська «пацифікація» в Східній Галичині 15 березня 1939 р. – проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії: Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Шептицький, А. Волошин.

Поняття та терміни: осадництво, пацифікація, русофільство, русинство, українофільство.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Знаходити на карті території, які входили до складу Польщі, Румунії, Чехословаччини, та місця основних подій періоду. Описувати перебіг боротьби за незалежність Карпатської України. Характеризувати вплив міжнародної ситуації 1930-х рр. на становище західноукраїнських земель, політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 30-х роках. Визначати міжнародні чинники розподілу українських земель між іншими державами на початку 20-х рр. та їх наслідки для населення, причини та наслідки діяльності політичних сил в західноукраїнських землях у цей період. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища на західноукраїнських землях (1921-1938 рр.).

7. Україна під час Другої світової війни (1939 –1945 рр.).

Факти: початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії і Північної Буковини до складу УРСР. Початок радянсько-німецької війни, окупація України. Встановлення окупаційного нацистського режиму. Розгортання діяльності радянських партизан та українського визвольного руху. Створення УПА. Визволення України. Український внесок до перемоги над нацизмом.

Дати: 17 вересня 1939 р. – Червона армія перейшла польський кордон; 15 листопада 1939 р. – Західну Україну включено до складу УРСР; 2 серпня 1940 р. – Бессарабію і Північну Буковину включено до складу УРСР; 30

червня 1941 р. – проголошення Акта про відновлення Української Держави; 6 листопада 1943 р. – визволення Києва; 9 травня 1945 р. – День Перемоги, завершення радянсько-німецької війни.

Персоналії: М. Кирпонос, С. Ковпак, О. Федоров, О. Сабуров, А. Мельник, С. Бандера, Р. Шухевич, О. Довженко, О. Теліга.

Поняття та терміни: депортація, план «Ост», Голокост, рух Опору, колаборація.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі українські землі, приєднані до УРСР в результаті реалізації радянсько-німецьких договорів 1939 року; місця, пов'язані з початком та завершенням визволення України від німецьких загарбників, битв та військових операцій, окупаційні зони, на які була розділена Україна, території поширення та активних дій різних течій руху Опору. Описувати мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941–1945 рр. Характеризувати зміст гітлерівського плану «Ост», нацистський «новий порядок» в Україні, діяльність радянських партизан та українського визвольного руху. Визначати наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 року для українських земель; політики радянізації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941 році, основні результати та наслідки війни для України та українського народу, внесок українського народу у перемогу над Німеччиною та її союзниками. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в історії України під час Другої світової війни (1939 – 1945 рр.).

8. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 – початку 1950-х рр.

Факти: Україна – суб'єкт міжнародних відносин. Відбудова великих індустріальних об'єктів (Азовсталь, Дніпрогес, Запоріжсталь, шахт Донбасу). Розгортання ідеологічних кампаній. Голод в Україні 1946–1947 рр.

Дати: квітень 1945 р. – Україна стає співзасновницею ООН; 1946-1947 рр. – голод в Україні; квітень-липень 1947 р. – операція «Вісла».

Персоналії: Д. Мануїльський, Р. Шухевич, О. Гончар, Й. Сліпий.

Поняття та терміни: операція «Вісла», «жданівщина», «космополітизм», «лисенківщина».

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі зміни в адміністративно-територіальному устрої України, території, на яких були відбудовані та новозбудовані промислові об'єкти. Характеризувати

зовнішньополітичну діяльність УРСР у повоєнні роки та політику влади щодо економічного, соціально-політичного, релігійного, культурного та повсякденного життя населення у післявоєнні роки, зміст, методи проведення операції «Вісла», процеси радянзації на західноукраїнських землях. Визначати причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голод в Україні, «саморозпуску» УГКЦ. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в історії України періоду післявоєнної відбудови 1945 – початку 50-х років.

9. Україна в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.).

Факти: зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Будівництво потужних індустріальних об'єктів. Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР у середині 1950-х–1960-х рр.: припинення масових репресій, політична реабілітація безвинно засуджених. Реформа управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», першої хвилі дисидентського руху наприкінці 1950-х – початку 1960-х рр.

Дати: лютий 1954 р. – входження Кримської області до складу УРСР.

Персоналії: А. Горська, І. Драч, І. Дзюба, Л. Костенко, Л. Лук'яненко, Є. Сверстюк, І. Світличний, В. Симоненко, В. Чорновіл.

Поняття та терміни: відлига, політична реабілітація, раднаргоспи, шістдесятники, дисидентство.

Предметні уміння: Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Знаходити на карті зміни в адміністративно-територіальному устрої України, місця будівництва ГЕС, протесту робітників, розробки родовищ нафти і газу, видобуток вугілля та розвитку металургії, хімічної авіаційної промисловості, автомобілебудування. Характеризувати сутність процесу лібералізації, реформи управління економікою у середині 1950-х – 1960-х рр., здобутки та особливості розвитку культури усередині 1950-х – 1960-х рр., сутність опозиційного руху. Визначати причини виникнення і значення опозиційного руху, наслідки процесу лібералізації для українського суспільства, наслідки економічних реформ. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні в умовах десталінізації (1953 – 1964 рр.).

10. Україна у період загострення кризи радянської системи (середина 1960-х – початок 1980-х рр.).

Факти: здійснення економічних реформ у другій половині 1960-х років. Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Друга хвиля дисидентського руху. Політико-ідеологічне становище радянського ладу в Україні (середина 1960-х – початок 1980-х років). Конституція УРСР 1978р.

Дати: 1976 р. – утворення Української Гельсінської групи.

Персоналії: О. Бердник, П. Григоренко, Б. Горинь, М. Горинь, М. Литвин, В. Марченко, С. Параджанов, В. Романюк, М. Руденко, В. Стус, О. Тихий, С. Хмара, П. Шелест, В. Щербицький.

Поняття та терміни: «розвинутий соціалізм», «застій», номенклатура, дефіцит, урбанізація, «самвидав», правозахисник.

Предметні уміння: Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Характеризувати основні вимоги дисидентського руху 1960-х – 1970-х років, явища у сфері культури, політику русифікації в освіті, науці, літературі та мистецтві. Визначати прояви політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, причини активізації опозиційного руху, здобутки та проблеми розвитку соціальної сфери. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища періоду «застою» в Україні.

11. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України.

Факти: антиалкогольна кампанія, Чорнобильська катастрофа. Загострення соціально-економічної кризи: запроваджено продаж товарів за картками споживача з купонами, зростання цін. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 80-х рр. ХХ ст.: загальноукраїнський страйк шахтарів, виникнення Народного Руху України (Народний рух України за перебудову), перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Здобуття Україною незалежності: прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет, Акт проголошення незалежності України, проведення референдуму та виборів Президента України.

Дати: квітень 1985 р. – початок «перебудови»; 26 квітня 1986 р. – вибух на Чорнобильській АЕС; вересень 1989 – виникнення Народного Руху України (Народний рух України за перебудову); 16 липня 1990 р. – прийняття Верховною Радою Декларації про державний суверенітет України; 24 серпня 1991 р. – Верховна Рада УРСР прийняла Акт проголошення незалежності України; 1 грудня 1991 р. – референдум і вибори Президента України.

Персоналії: Л. Кравчук, Л. Кучма, В. Чорновіл.

Поняття та терміни: інфляція, гласність, плюралізм.

Предметні уміння: Прийняття ВР УРСР 24 серпня 1991 Акта проголошення незалежності України – визначна подія історії новітнього часу і завершення багатоголікового періоду перебування українських земель у складі Росії. Називати імена історичних діячів цього періоду. Встановлювати хронологічну послідовність подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою. Позначати на картосхемі місце аварії на Чорнобильській АЕС. Характеризувати розгортання соціального та національного руху в Україні в умовах «перебудови», процес

поступової втрати КПУ провідних позицій і впливу в суспільстві, процес утвердження незалежності України. Визначати основні риси поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, причини розпаду СРСР та його наслідки для державотворення в Україні. Аналізувати та оцінювати суперечливі явища в Україні під час розпаду Радянського Союзу і відродження незалежності України.

12.Творення нової України.

Факти: заснування Збройних сил України. Прийняття Конституції України. Прийняття державної символіки. Формування інституту громадянства та соціально-економічні реформи наприкінці ХХ ст. – на початку ХХІ ст.: приватизація засобів виробництва, лібералізація цін, грошова реформа, диференціація суспільства. Інтегрування України у світове співтовариство.

Дати: 6 грудня 1991 р. – заснування Збройних сил України; липень 1994 р. – Л. Кучму обрано Президентом України; 1995 р. – Україна стає членом Ради Європи; 28 червня 1996 р. – прийняття Конституції України; 2004 р. – В. Ющенко обрано Президентом України. 2006 р. – прийняття Верховною Радою Закону «Про Голодомор 1932–1933 років в Україні». Червень 2014 р. – Президентом України обрано П. Порошенка.

Персоналії: Л. Кучма, Р. Безсмертний, В. Ющенко, П. Порошенко.

Поняття та терміни: приватизація, поліетнічна держава.

Предметні уміння: Проголошення незалежності України 1991 р. Міжнародне визнання України. Процес врегулювання кордонів. Особливості духовно-культурного відродження і формування нових ціннісно-світоглядних орієнтирів українського народу наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.: труднощі подолання постколоніального синдрому. Пошук місця України в глобальному світі на шляху прилучення до європейської та світової демократичної спільноти в умовах розширення ЄС і НАТО.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ПІД ЧАС ІНДИВІДУАЛЬНОЇ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

У відповідях абітурієнтів оцінюються розуміння історичних процесів, правильність наведення дат, хронологічних меж найважливіших подій і процесів, понять, місць подій, обставин, учасників, результатів подій тощо. Усна відповідь повинна становити чітку, послідовну розповідь та ґрунтуватися на принципах історизму, де явища потрібно розглядати в конкретних умовах часу і місця, та об'єктивності, де історичний процес є закономірністю, що визначає процес суспільно-політичного розвитку.

При оцінюванні відповідей на питання з історії України враховується розуміння вступником закономірностей історичного розвитку України, його здатність визначити й проаналізувати об'єктивну обумовленість явищ і процесів, їхній причинний зв'язок, обґрунтувати власне ставлення до історичної події, явища, діяча.

Співбесіда передбачає усну відповідь на три довільних питання із загального переліку питань з історії України.

За кожне питання абітурієнт максимально отримає 4 бали, тобто разом вступник максимально може набрати 12 балів. Оцінка переводиться за шкалою 100-200 балів, відповідно до таблиці переведення балів.

Оцінювання відповідей вступників з історії України (0-4 бали за кожне питання)

Бали	Критерії оцінювання
0	Абітурієнт не приступив до відповіді.
1	Вступник частково володіє знаннями про послідовність подій, розрізняє окремі історичні події та явища але без логічного зв'язку між ними; частково визначає характерні суттєві риси історичних явищ та подій.
2	Вступник демонструє знання основної частини програмного матеріалу, але питання розкрито неповно; відповідь свідчить про володіння лише окремими знаннями та вміннями; вступник слабо орієнтується у ключових поняттях та термінах, має фрагментарні навички роботи з історичними джерелами; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання; демонструє знання основних дат й в цілому орієнтується у хронології.

3	Вступник має достатньо повні знання, вільно використовує навчальний матеріал у стандартних та змінених нестандартних ситуаціях; логічно висвітлює події з точки зору історичного взаємозв'язку; синхронізує історичні події; володіє методами аналізу історичних подій, явищ, процесів, але припускається незначних помилок.
4	Вступник має глибокі та повні знання історичних подій, явищ, процесів; демонструє вміння критично оцінювати діяльність історичних діячів; може визначати тенденції та протиріччя історичних процесів; вільно орієнтується у нестандартних ситуаціях, відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; володіє системними знаннями; вільно висловлює власні судження, переконливо їх аргументуючи.

ТАБЛИЦЯ
переведення середнього балу, обрахованого за 12-бальною шкалою,
в шкалу 100-200

1	100		4	120		8	160
1,1	100		4,1	121		8,1	161
1,2	100		4,2	122		8,2	162
1,3	100		4,3	123		8,3	163
1,4	100		4,4	124		8,4	164
1,5	100		4,5	125		8,5	165
1,6	100		4,6	126		8,6	166
1,7	100		4,7	127		8,7	167
1,8	100		4,8	128		8,8	168
1,9	100		4,9	129		8,9	169
2	100		5	130		9	170
2,1	101		5,1	131		9,1	171
2,2	102		5,2	132		9,2	172
2,3	103		5,3	133		9,3	173
2,4	104		5,4	134		9,4	174
2,5	105		5,5	135		9,5	175
2,6	106		5,6	136		9,6	176
2,7	107		5,7	137		9,7	177
2,8	108		5,8	138		9,8	178
2,9	109		5,9	139		9,9	179
3	110		6	140		10	180
3,1	111		6,1	141		10,1	181
3,2	112		6,2	142		10,2	182
3,3	113		6,3	143		10,3	183
3,4	114		6,4	144		10,4	184
3,5	115		6,5	145		10,5	185
3,6	116		6,6	146		10,6	186
3,7	117		6,7	147		10,7	187
3,8	118		6,8	148		10,8	188
3,9	119		6,9	149		10,9	189
			7	150		11	190
			7,1	151		11,1	191
			7,2	152		11,2	192
			7,3	153		11,3	193
			7,4	154		11,4	194
			7,5	155		11,5	195
			7,6	156		11,6	196
			7,7	157		11,7	197
			7,8	158		11,8	198
			7,9	159		11,9	199
						12	200

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Власов В. Історія України: Підручник для 7-го класу. – К.: Генеза, 2015.
2. Гупан Н.М., Смагін І.І. Історія України: Підручник для 7-го класу. – К.: Освіта, 2015.
3. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України: Підручник для 7-го класу. – К.: Ранок, 2015.
4. Смолій В.А., Степанков В.С. Історія України: Підручник для 7-го класу. – К.: Генеза, 2015.
5. Швидько Г.К., Чорнобай П.О. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Генеза, 2016.
6. Струкевич О.К. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Грамота, 2016.
7. Сорочинська Г.К., Гісем О.О. Історія України: Підручник для 8-го класу. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2016.
8. Струкевич О.К. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Грамота, 2016.
9. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України: Підручник для 8-го класу. – К.: Ранок, 2015.
10. Бурнейко І.О., Хлібовська Г.М., Крижановська М.Є., Наумчук О.В. Історія України: Підручник для 9-го класу. – Тернопіль: Астон, 2017.
11. Турченко Ф.Г., Мороко В.М. Історія України: Підручник для 9-го класу. – К.: Генеза, 2017.
12. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України: Підручник для 9-го класу. – К.: Ранок, 2015.
13. Реєнт О., Малій О.В. Історія України: Посібник для 9-го класу. – К.: Генеза, 2017.
14. Гісем О.В., Мартинюк О.О. Історія України: Підручник для 9-го класу. – К.: Ранок, 2015.
15. Струкевич О.К. Історія України (рівень стандарту): Підручник для 10-го класу. – К.: Грамота, 2018.
16. Реєнт О., Малій О.В. Історія України (рівень стандарту, академічний рівень): Посібник для 10-го класу. – К.: Генеза, 2010.
17. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): Підручник для 10-го класу. – К.: Літера, 2018.
18. Сорочинська Н., Гісем О. Історія України: Підручник для 11-го класу. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2019.
19. Власов В.С., Кульчицький С.В. Історія України (рівень стандарту): Підручник для 11-го класу. – К.: Літера, 2019.

20. Панчук І. ЗНО. Історія України. Міні-довідник. – К.: Підручники і посібники, 2020.
21. Савельєв Б. ЗНО. Історія України. Довідник. Хронологія подій. Словник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2018.
22. Мартинюк О., Сорочинська Н. Історія України. Довідник для підготовки до ЗНО. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2018.
23. Скирда І. Історія України. Комплексна підготовка до ЗНО. – К.: Весна, 2019.
24. Лебедева Ю. Історія України. Комплексна підготовка до ЗНО. – К.: Генеза, 2020.
25. Сорочинська Н. Історія України. Комплексне видання для підготовки до ЗНО і ДПА 2021. – К.: Богдан, 2021.